

QUÈ PODEM EMPRAR DEL MÈTODE DENVER A LES ESCOLES

Sandra Cardona
EOEP EADISOC MENORCA

QUÈ ÉS EL MÈTODE DENVER?

És una estratègia d'intervenció per a nins petits amb TEA. És un mètode intensiu, que parteix de la base del desenvolupament típic.

Té quatre nivells:

1. Dels 9–18 mesos
2. Dels 18–24 mesos
3. Dels 24–36 mesos
4. Dels 36–48 mesos

QUÈ CERCA?

1. Capacitar els nins perquè es converteixin en participats actius del món i cerquin interactuar amb altres persones.
 2. Augmentar les oportunitats d'aprenentatge.
 3. Reduir la gravetat dels símptomes i accelerar el ritme de desenvolupament.
-

PODEM ESPERAR PER A INTERVENIR?

NOOO!!!

Els primers anys de vida son un període de gran plasticitat cerebral i es tracta d'aprofitar aquesta plasticitat per fer canvis a nivell cerebral.

S'han fet estudis que demostren que els nadons, que després han estat diagnosticats com a TEA passen menys temps mirant a les altres persones, responen menys quan se'ls crida pel nom i no aconsegueixen desenvolupar gestos primerencs com assenyalar, fonamentals pel desenvolupament del llenguatge.

PER ON COMENÇAM....

- 1.- Observació de l'alumne, entrevista amb la PT, tutor o tutora i la família.
 - 2.- Decidir quin nivell valoram (millor ser conservadors).
 - 3.- Valoració del nivell, amb la família, la PT i/o tutora i observació directa.
 - 4.-Selecció dels objectius de cada àrea pels quals començarem amb la família i l'escola.
 - 5.- Elaboram el pla de feina amb els objectius que volem aconseguir per a 12 setmanes.
 - 6- Aplicació d'aquest a la família i a l'escola. Revisions cada dues setmanes o el que s'acordi.
 - 7.- Revisió a les 12 setmanes. S'aplica de nou el llistat d'habilitats, es valora on està ara el nin/ai s'escriu un nou pla d'aprenentatge per a les 12 setmanes següents.
-

A cada nivell s'indiquen les habilitats específiques ordenades segons el nivell de desenvolupament dins d'aquest àmbits:

1.- Comunicació receptiva	6.- Joc
2.- Comunicació expressiva	7.- Motricitat fina i gruixuda
3.- Imitació	8.- Conducta
4.- Habilitats socials	9.- Independència personal
5.- Cognició	

Els 5 àmbits de més pes dins el programa són: imitació, comunicació (verbal i no verbal), habilitats socials i joc.

Habilidad	Nivel 1	Observado	Informe padres	Informe terceros/educador	CÓDIGO
Comunicación Receptiva					
1	Se gira para localizar el origen de los sonidos.				
2	Busca con la mirada los sonidos divertidos hechos con la boca («pedorretas», silbidos).				
3	Responde a la voz, girándose hacia la persona.				
4	Mira los dibujos que el adulto le va señalando en un libro.				
5	Sigue con la mirada el gesto cuando le señalan un lugar próximo para colocar los objetos en sus cajas, dónde van las piezas de un puzle, etc.				
6	Mira cuando se le muestra un objeto y se le dice «(nombre), mira».				
7	Mira al compañero cuando se dice el nombre del niño.				
8	Sigue con la mirada el gesto de señalar cuando se le indica un objeto o un lugar próximos.				
9	Sigue con la mirada el gesto de señalar cuando se le indica un lugar lejano, para conseguir un juguete.				
10	En los juegos sociales, mira, extiende la mano o sonríe en respuesta a los gestos y la voz del adulto.				
11	Mira, extiende la mano, sonríe o hace gestos como respuesta cuando el adulto habla o hace gestos durante las canciones.				
12	Cuando se dicen palabras de prohibición («no», «basta»), responde deteniendo momentáneamente la acción.				
13	Cuando el adulto se lo pide verbalmente y a la vez extiende la mano, lo entrega los objetos.				
14	Sigue instrucciones rutinarias y de un solo paso relacionadas con acciones corporales, acompañadas de una indicación verbal o gestual (por ejemplo, «séntate», «ven», «limpia»).				
15	Sigue instrucciones rutinarias y de un solo paso relacionadas con acciones corporales, sin que vayan acompañadas de gestos (por ejemplo: «séntate», «ven», «limpia»).				
Comunicación Expresiva					
1	Utiliza la mano extendida hacia el objeto deseado para pedirlo.				
2	Vocaliza intencionadamente.				
3	Entrega al adulto un objeto para «pedir» ayuda.				
4	Alterna sus vocalizaciones con las de su compañero de comunicación.				
5	Expresa rechazo: aleja de sí un objeto o lo devuelve a otra persona.				
6	Señala un objeto cercano para indicar que lo quiere.				
7	Hace contacto visual para obtener un objeto que desea, cuando el adulto bloquea el acceso o le retira el objeto deseado.				
8	Señala de lejos para indicar cuál de dos objetos prefiere.				
9	Combina la vocalización y la mirada para pedir algo de forma intencionada.				
10	Señala un objeto lejano para indicar que lo quiere.				
11	Señala de lejos para indicar cuál de dos objetos prefiere.				
12	Vocaliza con balbuceo reduplicativo CVCV (no necesariamente con aproximación a alguna palabra).				
13	Pronuncia cinco o más consonantes en vocalizaciones espontáneas.				

ESTRATÈGIES GENERALS DEL MÈTODE

Durant les interaccions socials amb el nia/a, **intentarem crear un estat d'ànim positiu en el nin**, perquè l'objectiu és ampliar el valor de recompensa que té la interacció social.

Com ho farem?

Intentarem crear rutines socials sensorials que li resultin molt agradables, amb els objectes preferits pel nin/a, a les primeres sessions ens centrarem en cercar sensacions agradables per l'alumne/a.

EL JOC ÉS EL MARC DE LA INTERVENCIÓ

Les activitats conjuntes són els vehicles principals d'ensenyament i involucren objectes i activitats que estan a l'abast del nin. L'adult comparteix el control del joc i selecciona quins objectes estan disponibles com opcions pel nin.

ESTRATÈGIES DE CONDUCTA POSITIVA PER LES CONDUCTES NO DESITJADES

Es cerca substituir les conductes no desitjades (agressives, perjudicials..) per altres conductes més convencionals. En lloc d'intentar eliminar-les, l'objectiu és augmentar les conductes convencionals i adequades mitjançant reforçadors.

ANDAMIATGE: S'ha de començar des del nivell de desenvolupament del nin. El nin/a ha d'aconseguir el reforçador sempre.

ENSENYAMENT INTENSIU

Una de les principals causes de les dificultats del desenvolupament present en l'autisme consisteix en que es redueix el nombre d'oportunitats d'aprenentatge.

IMPLICACIÓ DE LA FAMÍLIA

És necessari que els nins que presenten TEA, experimentin les mateixes oportunitats d'aprenentatge o més, que els nins que no tenen dificultats biològiques que afecten el seu aprenentatge. És necessari, per tant, que les famílies adquireixin habilitats interactives, integrades en les activitats familiars naturals: menjar, joc, sortides, hora de vestir-se...

PER A QUÈ ENS SERVEIX A L' ESCOLA?

- Per tenir un guió personalitzat sobre les necessitats que presenta el nin o la nina.
 - Per donar resposta a les famílies i a nosaltres mateixos sobre el què cal fer en cada moment i especialment per on començar a fer feina amb aquell alumne.
-

PASSES PER COMENÇAR A TREBALLAR

1. Cercam que és el que motiva al nin.
 2. Eliminar la competència.
 3. Ocupam el centre de l'escenari.
 4. Observam i comentam.
 5. Som útils.
 6. Quan el nin ja està comode amb nosaltres, asumim un paper actiu. Dependrà del nivell de cada nin/a, actuarem d'una forma o d'una altra.
 7. Programam una serie d' activitats conjunes tenint present els objectius que volem aconseguir i la habilitat que treballarem aquella setmna.
-

LES ACTIVITATS CONJUNTES PODEN SER:

1. Basades amb objectes que li agradin.
2. Basades amb un company: rutines socials sensorials com per exemple jocs de falda, cançons infantils, jocs de cosigues, d'engronxar-se...

Sempre que s'introdueix un nou joc és necessari fer tres repeticions ràpides, encara que el nin no sembli motivat. Si observam reaccions negatives disminuïrem la intensitat, si igual no li agrada ho deixam i ho tornam intentar les dues pròximes sessions si no li agrada, pensam una altra activitat.

NIÑO/A:	FECHA:
MATERIALES NECESARIOS:	
SALUDO (Rutina de saludo):	
ACTIVIDAD CON OBJETOS 1:	
RUTINA SOCIAL SENSORIAL 1:	
ACTIVIDAD CON OBJETOS 2:	
ACTIVIDAD MOTRIZ EN EL SUELO: ACTIVIDADES CON PELOTAS:	
ACTIVIDAD MOTRIZ:	
LIBROS:	
MERIENDA:	
ACTIVIDADES CON OBJETOS 3:	
RUTINAS SOCIALES SENSORIALES:	
DESPEDIDA: RUTINA DE CIERRE:	

PLANIFICACIÓ D'UNA SESSIÓ

Hem d'alternar entre activitats conjuntes centrades en objectes i rutines socials sensorials.

El mètode Denver ja té fa una proposta per desenvolupar una sessió, on hi ha aquesta alternància d'activitat a més rutines d'activitats d'obertura i tancament de la sessió.

CAS PRÀCTIC

Na P és una NINa de 2 anys, li costa un poc mirar a les altres persones, a l'escola empra algunes paraules, la majoria són ecolàlies immediates. No inicia interaccions amb l'adult ni amb els companys. Té preferència per determinats objectes de l'aula, com ara unes fruites esmitjades, que ajunta i separa amb un ganivet de broma. Pot estar molta estona centrada en aquest joc. Accepta bé el contacte físic i li agrada que li engronxin amb una tela quan és a la sala de psicomotricitat. No demana ajuda, ni mostra coses a la tutora ni a la PT. Té preferència per un parell de cançons infantils, però no fa els gestos que les acompanyen.

LLISTA D'OBJECTIUS DEL CURRÍCULO DEL MODEL DENVER SELECCIONATS PER COMENÇAR A TREBALLAR AMB P.

Comunicació receptiva

- Responde a la voz, girándose hacia la persona....A
- Mira los dibujos que el adulto le va señalando en un libro....P
- Mira cuando se le muestra un objeto y se le dice (nombre) mira...N

Comunicació expressiva

- Entrega al adulto un objeto para pedir ayuda.....N
- Alterna sus vocalizaciones con las de sus compañeros de vocalización.....N
- Expresa rechazo, aleja de si un objeto o lo devuelve a otra persona.....N

Imitació

- Imita 10 acciones motoras dentro de rutinas de canciones o juegos.....P
- Imita 6 acciones motoras invisibles con la cabeza o la cara, dentro de rutinas de canciones o juegos.....N
- Imita 6 movimientos orales o faciales.....N

Habilitats socials

- Acepta actividades sociales sensoriales y contacto breves.....A
- Utiliza ayudas motoras para iniciar o continuar una rutina social sensorial...N
- Observa i interactua con un adulto que lo imita durante las actividades de juego en paralelo con juguetes.....N
- Tiene un repertorio de 5-10 juegos sociales sensoriales.....N
- Cuando se la saluda , responde mirando, volviendose hacia el interlocutor....N

Joc

- Juega de forma independiente con juguetes que requieren dos acciones motrices distintas (sacar, meter... A
- Juega de forma independiente con juguetes que requieren varias acciones motrices distintas (sacar, meter, cerrar, abrir).....N

PROGRAMACIÓ D'UNA SESSIÓ PER A DUES SETMANES

↓ **MATERIALS NECESSARIS:**

Pots, peces de fruita esmitjades i que s'aferren, ganivets, pilotes petites de diferents colors , conte amb animals, una tela llarga, dos jocs de cepillos o pintes iguals, miralls joc de bombolles.

↓ **SALUTACIONS (Rutina de salutacions):**

Seiem a una cadira, ens deim hola i cantam una cançó de benvinguda, per exemple -Cançó del gall i la gallina, exagerant els gestos de la cara, dormir posant les mans a la cara, tirar una besada i somriure. A la setmana d'haver establert aquesta rutina, iniciar el gest de saludar i esperar un segon aviam si ens mira, si no ho fa modelar dient, paula h i feim el gest.

↓ **ACTIVITAT AMB OBJECTES 1:**

A la taula: Posam les peces de fruites esmitjades que li agraden molt dins un pot de plàstic tancat molt fort, quan no ho pugui obrir, li deim ajuda, mentre allargam la ma perquè ens ho doni. Quan les obri imitar el que fa, si talla en ganivet, noltros tallam, a la setmana introduïm el posar-nos una fruita a la boca mentre deim ñamm...ñamm.

↓ **RUTINA SOCIAL SENSORIAL 1:**

A l'estora, amb na P asseguda damunt cantam na P va a Paris, 3 cops seguits, a la setmana, feim el gest, obrint la boca, esperam un segon per iniciar la cançó i esperam una mirada o un moviment corporal de seguir. Si no ho fa no passa res, ho seguim intentant tota la setmana, si ho fa, esperam cada dia per iniciar la cançó, ens ha de bastar just una mirada o un petit gest.

↓ **ACTIVITAT MOTRIU AL TERRA: ACTIVITATS AMB PILOTES (6-7 pilotes o pompoms)**

Posam les pilotes dins un pot, i li donam, una pilota rera l'altre, mentre li deim té pilota, amb mirada o sense i les tiram dins un tub, perquè surtin per l'altre noltros les ficam i la nina les reculleix, exageram l'expressió o al revés, noltros li donam, li deim té , la tira i noltros la recollim i l'acompanyam de molt bé P . Finalment les recollim i les posam dins el pot i el tapam. A la setmana, li seguim donant donam noltros la pilota perquè la fiqui dins el tub, li deim pilota té, pero l'agafam fort, uns segons no li donam tot d'una, esperam una mirada si es ella la vol agafar del pot que l'agafa, tapam parcialment el pot sols un segons, esperam una mirada. No repetir, quan ja les en tirat totes s'ha acabat.

↓ **ACTIVITAT MOTRIU:**

Feim un tren amb la nina asseguda damunt una tela i l'arrossegam, cantam un tren petitó. O feim una activitat de joc de cosigues...A la setmana esperam un segon abans d'iniciar-la esperam un moviment d'iniciació o una mirada 3 cops

↓ **LIBRES:**

Conte d'animals, exageram amb la cara les onomatopeyes dels animals.

↓ **BERENAR:**

Posam troços de fruita o el que li agradi dins un bol, tenim dues forquilles i anam menjant les dues, a cada mos feim mmmumm que bo, si ens mira fèiem cares divertides. A la setmana, junt amb la fruita que li agrada introduïm un element diferent mooolt petit. No demanem que se'l mengi ens el menjam nosaltres i deim umm que bo.

↓ **ACTIVIDATS AMB OBJECTES 3:**

Primera setmana;:Tenim una capsula amb objectes duplicats (2 o tres) tenim un raspall de cabells fluixet i la modelam per pentinar-se, quan ho fa nosaltres li imitam mentre diem pentinam, segona setmana, cada una pentina el seu cabell.

↓ **RUTINAS SOCIALES SENSORIALES: Joc de bombolles**

Primera setmana, establim rutina (feim bombolles 3 cops) Segona setmana, feim bombolles 2 vegades i esperam a la tercera amb el gest d' apunt de bufar, esperam que faci un gest per repetir l' acció, potser mirar-nos, atracar-nos la ma (ho feiem 3 cops).

↓ **ACOMIADAMENT: RUTINA DE TANCAMENT**

Anam a la cadira i cantam la cançó del xino- xin- fun-fa, feim nosaltres els gestos, a la setmana feim el gest, esperam que ens miri i li demanem que faci el gest, sino ho fa modelar.

EXEMPLE DE PLANIFICACIÓ PER ARRIBAR ALS OBJECTIUS

OBJECTIU: UTILITZAR MIRADA O AJUDES MOTORES PER INICIAR O CONTINUAR UNA RUTINA SOCIAL SENSORIAL.

Setmana1: establir rutines.

Setmana2: sigui quina sigui l'activitat, botar, arrossegar, cosigues, feim el gest però esperam un segon a que ens miri, si no ho fa modelar dient-li P, quan es miri començar.

Setmana 3: fer el gest, esperar 3 segons a que ens miri, si no ho fa modelar dient p

Ssetmana 4: esperar que ens miri per començar, si no ho fa fer el gest.

Setmana 5: esperar que ens miri per començar.

Setmana 6: mantenir la mirada 3 segons, somriure i començar.

Setmana 7: fer-ho amb una altre persona.

Setmana 8: fer-ho amb sa mama en un altre contexte.

Setmana 9: fer-ho amb es papa a un altre contexte.

Setmana 10: fer-ho amb una altra persona a un context diferent.

Setmana 11: fer-ho amb la mama en una activitat nova, en el mateix contexte.

Setmana 12: fer-ho amb es papa i sa mama en una activitat diferent en dos contextes diferents.

OBJECTIU: DEMANAR AJUDA

Activitat amb objectes:

setmana 1: establir rutina

setmana 2: posa'm la mà endavant estesa i li deim ajuda'm. Obrim

setmana 3: posa'm la mà, una mica més endarrera, quasi devora el cos, esperam que ens miri i li deim ajuda'm. Obrim

setmana 4: Esperam que ens miri, posam la mà devora el cos, i li deim ajuda'm. Obrim

setmana 5: esperem que ens miri, sense la mà i li deim ajuda'm. Obrim

setmana 6: esperam que ens miri, sense la mà, quan ens miri li deim aa..., esperam que ella acabi la paraula i noltros la repetim ajudaa, reforçam i obrim.

setmana 7: esperam que ens miri, esperam 5 segons si no ens diu res, deim aa..., quan ens digui ajuda reforçam i obrim.

setmana 8: esperam que ens miri, i que ens demani ajuda, obrim.

setmana 9: en el mateix context amb el papa esperam que ens miri i demani ajuda, sinó modelam aaa

setmana 10: amb la mamà en un altre contexte, cuina...mateix objecte

setmana 11: amb la mama en un altre contexte, amb almenys 3 objectes diferents.

setmana 12: amb sa mama, el papa, la tutora, amb almenys 2 contextes diferents i 3 objectes diferents.

OBJECTIU: MOSTRA ACCIONS CONVENCIONALS SOBRE SÍ MATEIX AMB DIVERSOS OBJECTES.

OBJECTIU: IMITA O PRODUEIX EFECTES DE SO MENTRE JUGA.

OBJECTIU: REALITZA UNA SOLA ACCIÓ AMB UN ACCESSORI O ANIMAL DE JOGUINA.

Activitat amb objectes 3:

setmana 1: Establir rutina a la taula, tenim una caixa d'objectes dobles, agafam el que agafa ella i el feim servir de forma funcional, modelam que faci el mateix damunt ella mateixa.

setmana 2: A la taula tenim una caixa amb objectes funcionals i dobles; la pinta, cepillo, got, cullera, mirall, menjar de joguet. Ella tria el joguet que vol, i noltros el mateix. Acompanyam els gestos de renous, o paraules glub, glub, ñam, ñam Si fa el joc funcional amb l'objecte la reforçam, molt bé P i posam nom a l'acció bevem, menjam, pentinam.. i noltros l'imitam. Si no ho fa, ho feim nosaltres i li donam després l'objecte a ella perquè ho faci. Si cal modelam amb la mà.

setmana 3: la nina tria un objecte, pinta, got, quan hagi fet l'acció la feim noltros damunt ella, la pentinam, li donam menjar de broma.

setmana 4: la nina tria un objecte, li demanam a la nina que ho faci damunt noltros, si és necessari la modelam, li deim pentinam, aigua...

setmana 5: la nina tria un objecte, intercalam, damunt d' ella nosaltres, ella amb noltros, ella amb l' objecte, intentam retirar ajudes i que ho faci sense modelar.

setmana 6: introduïm un nene o un peluix que li agradi, la nina tria l' objecte, i l' animam a que ho faci damunt el bebe, la modelam verbalment, dona aigua al bebe, pentina el bebe, la imitam.

Reforçam

setmana 7: tenim la caixa i el nene o el peluix, començam a jugar, imitam el que faci, si no dona aigua o pentina el bebe, li donam una ajuda verbal però indirecta, trop que el bebe te sed.

setmana 8: quan la nina ja faci joc espontani amb el peluix o el bebe, agafam el bebe i feim que el bebe pentini na paula, el bebe li doni aigua.

setmana 9: demanam a na P que el bebe o el peluix ens pentini a nosaltres, ens doni de menjar... i sigui na P que el manegi.Podem modelar-la amb la mà.

setmana 10: Deim a na P que tenim gana o sed i volem que el bebe ens pentini, ens doni aigua..

setmana 11: Els mateixos elements i al mateix lloc però amb una altra persona.

setmana 12: Alguns elements iguals i altres de nous, per fer noves accions amb dues persones diferents.

OBJECTIU: QUAN SE LA SALUDA RESPON MIRANT, GIRANT-SE CAP A L' INTERLOCUTOR.(HABILITATS SOCIALS)

Setmana1: establir rutina, saludar hola p, i començar una cançó que li agrada.

Setmana2: començarem dient hola P, esperam una mirada abans de començar la cançó

Setmana3: Li deim hola P, esperam mirada i modelam el gest de salutació. Començam cançó.

Setmana4: li deim hola p, molt poc a poc,esperam mirada, la sostenim uns segons i esperam el gest, si no el fa modelam. Començam la cançó

Setmana5: Esperam que ens miri per saludar-la, esperam el seu gest per començar la cançó, si no el fa modelar. Començam la cançó.

Setmana6: Esperam que ens miri, feim el gest,i posam la boca per dir hola esperam que ella el faci i llavors donam peu a l' hola, dient hoooo, esperam que acabi la paraula. Començam la cançó

Setmana7: Deim hola, feim el gest i esperam que ella ens miri, faci els gest, i digui hola, si no ho fa modelar. Començam la cançó

Setmana8: Deim hola, feim el gest, esperam que ella ens miri, faci el gest i digui hola. Començar la cançó quan ho faci, si no ho fa demanar-li que ho faci.

Setmana9: Deim hola, feim el gest, esperam que ella ens miri, faci el gest i digui hola. començar la cançó quan ho faci.

Setmana10: que ho faci amb el papa en el mateix context

Setmana11: que ho faci en un altre contexte amb sa mama, a l' escola...

Setmana12: per aconseguir-ho ho ha de fer en 3 persones diferents i en tres contextos diferents. A l' escola, al carrer, ...

IMPORTANT

- Sempre partir del nivell del nin o nina, i anar demanant a partir del que sap fer.
 - Emprar tots els andamiatges necessaris i retirar-los poc a poc.
 - Actitud molt positiva, gestos exegerats.
 - Partir d' activitats que agraden al nin, emprar-les com a reforçador.
 - Canvi ràpid d' activitat, no fem massa repeticions.
 - Si no li motiva una activitat proposada, l' hem de repensar i fer-la més asequible.
 - Ens hem de fer necessaris.
-

SEMPRE CAL COMENÇAR PER...

- 1.- IMITACIÓ
 - 2.- COMUNICACIÓ VERBAL I NO VERBAL
 - 3.- HABILITATS SOCIALS
 - 4.- JOC
-

IMITACIÓ

SEQUÈNCIA RECOMANADA PER MOSTRAR LA IMITACIÓ

- 1.– Imitació de les accions amb objectes
 - 2.– Imitació dels moviments corporals sense objectes.
 - 3.– Imitació oro-facial.
 - 4.– Imitació vocal dels sons i les paraules
-

1.- IMITACIÓ AMB OBJECTES

Passes

- 1.- El nin fa una acció, l'adult la imita i el nin continua.
- 2.- Imita una acció familiar que primer ha fet l' adult.
- 3.- Imita accions noves senzilles
- 4.- Imita accions noves senzilles però relacionant-les (3-4 accions)
- 5.- Imita accions no convencions

Solen ser útils dos conjunts de joguines iguals.

2. IMITACIÓ DE MOVIMENTS CORPORALS SENSE OBJECTES

S'empren rutines socials sensorials, cançons i gestos comunicatius convencionals, si,no, senyala.

Podem emprar, jocs de falda (rotlet-rotlet), primer amb modelat i després retirant.

Cançons, deixam de cantar després del gest i esperam a que el nin ens imiti abans de seguir amb la cançó

video tERAPIA DEVER GABRIELA ZOZAYA

3. IMITACIÓ OROFACIAL

Es difícil pels nins TEA, abans de començar el nin a de saber entre 8 i 10 accions corporals, però abans que en faci moltes més.

- començarem amb activitats senzilles: bufar, pedorretes, renou d'animals, activitats relacionades amb parts del cos, llençar besades, treure la llengua, tocar el nas, les orelles...
 - mostrar la imitació gestual per a gest convencionals, una vegada ja sapin imitar gestos nous fets amb la cara, estaran preparats per aprendre gestos convencionals per exemple el no i el si, per mostrar-los els emparellarem en la conducta comunicativa.
-

4.IMITACIÓ DELS SONS I LES PARAULES

1.- Augmentar les vocalitzacions:

- per això reforçar immediatament qualsevol vocalització que emet, amb un objecte preferit, amb una acció.
- imitem qualsevol vocalització del nin encara que sigui no intencionada.Els nins son conscients quan algú els imita, i es poden desenvolupar rondes d' imitació vocal, primer el nin, després l' adult i després el nin.

2.- Iniciar vocalitzacions ben establertes

- ↪ Ara serà l' adult que inicia la vocalització anterior, pel mateix joc físic que abans.

COMUNICACIÓ VERBAL I NO VERBAL

Comunicació verbal

- ↓ Els nins que presenten TEA, solen expressar menor varietat de sons i amb menor freqüència que un nadó sense aquesta alteració. El nostre primer objectiu serà augmentar aquesta varietat i freqüències.

COM? Com hem dit abans

- ↓ Cercarem activitats on tendeixi a vocalitzar i les reforçarem. Solen ser molt útils les activitats socials sensorials amb moviment, i rebre un reforç immediat per les seves vocalitzacions. Exemple: un dos tres burinar manta
- ↓ Podem imitar-lo, però hem de tenir molt en compte la seva resposta, si es positiva podem iniciar rondes de vocalitzacions

DELS SONS A LES PARAULES

Emprarem dos processos

- ↩ Relacionar el so amb paraules relacionades amb l'activitat corresponent, per exemple si diu bo, l'emprarem per botar i quan ho digui botam.
- ↩ Quan el nin produeixi el so que domina per una activitat en concret, li afegirem altres sons que domina i que s'atraqui a la paraula, per exemple si sap dir p i ta, les emprarem per pilota, i reforçarem quan digui les dues juntes pta, anant moltdejant fins aconseguir pilota.

PASSAR DE LES PARAULES IMITADES A LES EXPONTÀNIES

Ho farem dient paraules com exemple i després retirant l'exemple al llarg de les rutines.

1. Paraula sensera
2. Retiram les síl·labes de darrera i esperam
3. Podem dir la paraula molt fluixet o sense fer renou i esperam
4. Quan el nin hagi establert la relació entre paraula i objecte, li oferim oportunitats perquè aprengui a discriminar.

[Video galetes méthode denver gabriela zozaya](#)

COMUNICACIÓ NO VERBAL

Els nadons i els nins molt petits, ja desenvolupen formes de comunicar-se abans de començar a parlar, a través del contacte visual, les expressions facials, els gestes...

Video els primers signes dels transtorns de l'espectre autista

Amb els nins TEA cal començar a treballar:

1. Atenció
2. Gestos Naturals

GESTOS NATURALS

- 1.– Provocar gestos. Oferim i ens quedam a mig camí, mostram fora de l'abast, donam coses que no li agraden perquè les rebutgi.
 - 2.– Provocar la coordinació de mirada i gest. Tècnica del pot
 - 3.– Ajudar a llegir els gestos dels altres, ressaltant els gestos objectiu en les activitats conjuntes amb objecte, gest de donar, gest de senyalar.
-

ATENCIÓ CONJUNTA

És un triangle de comunicació, on el nin és capaç de centrar l'atenció en l'objecte, amb la persona i alternar la mirada.

1.- Augmentar el contacte visual.

2.- Treballar gestos que marquen l'atenció conjunta i són molt importants com donar, mostrar i assenyalar.

